

SELECTEREN

HERKENNEN EN VERZAMELEN

[benoemen](#) - [in kaart brengen](#) – [registreren](#) – [documenteren](#) – waarden – [verwerven](#) - **selecteren** – herbestemmen

Wat?

Selecteren gaat om een **bewuste keuze maken** uit een aantal mogelijkheden.

Immaterieel erfgoed is **even divers als de mensen die ermee verbonden zijn**. Binnen de logica van immaterieel erfgoed is er zo geen noodzaak om te selecteren. Integendeel: elke immaterieel-erfgoedpraktijk heeft haar eigen waarde en betekenis voor al wie erbij betrokken is. Dat maakt immaterieel erfgoed net zo rijk en betekenisvol.

Wanneer het gaat over ondersteuning van erfgoedbeoefenaars bij het borgen van hun immaterieel-erfgoedpraktijken, zoals bij het bewaren en tonen van materieel erfgoed dat daarmee verbonden is, dan wordt selecteren toch vaak noodzakelijk. Want jammer genoeg zijn de beschikbare middelen zoals personeel, budget en logistiek beperkt. Selecteren betekent dan **verminderen om het haalbaar te houden**. Het betekent ook dat de selectie **aandacht en zorg** krijgt, dat ze **kansen** krijgt. Daardoor krijgt selecteren mogelijk de bijklank van iets **verkiezen** boven andere zaken. En dat ligt gevoelig wanneer de logica van het immaterieel erfgoed uitgaat van een onuitputtelijke diversiteit waarin elke immaterieel-erfgoedpraktijk haar eigen waarde en betekenis heeft.

Hoe selecteren?

Om doordacht te kunnen selecteren heb je selectiecriteria nodig. **Wie mag daarover meepraten en beslissen?** De belangen en waarden van de betrokken partijen kunnen namelijk uit elkaar liggen. Leren wat er bij elkaar op het spel staat is dus fundamenteel. Zo krijgen betrokken groepen, gemeenschappen en individuen de kans om kennis te maken met de interne werking, de belangen en beperkingen van erfgoedorganisaties. En zij kunnen op hun beurt inzichten opdoen of ervaren wat de stuwende kracht is van het immaterieel erfgoed, waar men waarde aan hecht – of net niet. Kan men **gedeelde selectiecriteria** vinden? En welke kansen tot borgen bieden die criteria?

Selecteren als groei

Vanuit de logica van immaterieel erfgoed selecteren de erfgoedbeoefenaars hun eigen praktijk om het tot immaterieel erfgoed te benoemen (zie ook borgingsmaatregel [benoemen](#)). Erfgoedorganisaties kunnen bijdragen door erfgoedbeoefenaars mee bewust te maken dat ook zij hun **praktijk tot immaterieel erfgoed kunnen selecteren**.

Binnen de eigen immaterieel-erfgoedpraktijk selecteren erfgoedbeoefenaars ook. Ze kiezen wat zij belangrijk vinden om te behouden, wat los te laten, wat hen helpt of inspireert, wat ze minder relevant vinden. Die selectie van **wat bij hun praktijk hoort en wat niet (meer)**, stuwt de

immaterieel-erfgoedpraktijk voort.

Bekeken vanuit een verzamelbeleid, leidt selectie ook tot het ontstaan of de **groei van de collecties of archieven**. Men voegt extra stukken of context toe. Men zorgt voor bijkomende aanknopingspunten om samen te werken met erfgoedbeoefenaars en wie zich betrokken voelt bij immaterieel-erfgoedpraktijken.

Selecteren als verminderen en beheersen

Selecteren komt op heel veel momenten van het erfgoedwerk voor. Denk maar aan hoe uit grotere verzamelingen en bestanden regelmatig selecties worden gemaakt in teken van een doordacht collectiebeleid. Of het 'opschonen' van archiefbestanden en documentatiecollecties. Soms nemen die de vorm aan van het verder uitdunnen van documenten. Of van het verwijderen van materialen die door conservatoren schadelijk worden bevonden (bv. door aantasting van schimmel, houtworm, ...). Het **verminderen** staat dan **in teken van goede zorg** voor het geselecteerde erfgoed. Het lijkt logisch dat wanneer immaterieel-erfgoedbeoefenaars of nauwe betrokkenen roerend of digitaal erfgoed in vertrouwen geven aan erfgoedbewaarders, er een transparant gesprek is over elkaars selectiecriteria. Want waar het voor erfgoedorganisaties meer draait om methodes en procedures, gaat het bij beoefenaars en betrokkenen van immaterieel erfgoed vooral om emoties, betekenissen, en waarden.

Op andere momenten gaat selecteren om een selectie van verhalen en stukken voor communicatie en presentaties. Men wil met de selectie een **helder verhaal** kunnen brengen. Ook dan is het goed om transparant te zijn over de gemaakte keuzes en in gesprek te gaan. Wie weet komt men zo nog nuances en aanvullingen te weten.

Ook bij het ontsluiten van registraties en catalogi wordt er geselecteerd. Zo blijft het **overzichtelijk**. Soms maken mensen selecties, soms gebeurt dit door software. Het selecteren kan gebeuren op basis van toegekende labels (bv. inventarisnummers, titels, chronologie), op andere momenten gebeurt het willekeurig of op basis van persoonlijke voorkeuren.

De manier waarop een selectie aan een publiek getoond wordt, heeft **impact op de perceptie**. Het is dus goed om als erfgoedmedewerker samen met de erfgoedbeoefenaars stil te staan bij elkaars selectiecriteria. En ook op de effecten van die criteria op de erfgoedbeoefenaars, erfgoedorganisaties en het bredere publiek.

Selecteren als (collectie)beleid

Bij het **schrijven van een visie, beleidsplan of collectieplan** worden op lange termijn lijnen uitgezet. Dit is een belangrijk moment om **keuzes te maken in het erfgoed** waarmee men aan de slag wil gaan, alsook om stil te staan bij de **manier waarop men wil borgen**. Tijdens het schrijfproces is er overleg met stakeholders. Die gesprekken zetten ook de toon voor de uitvoering. Door het betrekken van externe stemmen, zoals die van erfgoedbeoefenaars, kunnen selectiecriteria in onderling overleg tot stand komen. Zo kan men het wederzijds engagement meteen afspreken: wat is de korte termijn planning (bv. selecteren en overdracht van materialen voor bewaring) en wat is het langetermijnperspectief (bv. onderhouden van contacten en toegankelijkheid na selectie)?

Waarom selecteren?

Selecteren gaat heel vaak om **kansen geven**. Erfgoedbeoefenaars geven kansen aan hun praktijken door het als immaterieel erfgoed te selecteren. Ze geven ook binnen hun praktijk kansen aan die handelingen, betekenissen, verbindingen, engagementen, ... die ze waardevol vinden om een toekomst te geven.

De grote hoeveelheid en variaties die bestaan in immaterieel-erfgoedpraktijken vormt een uitdaging voor erfgoedorganisaties. Die nemen een **grote verantwoordelijkheid** op voor het erfgoed dat ze beheren, maar hun mogelijkheden zijn eindig. Door sommig (immaterieel) erfgoed te selecteren, geven erfgoedbeoefenaars er extra **kansen op zorg, onderzoek en (publieks)aandacht** aan. Dat daarbij ook (immaterieel) erfgoed niet geselecteerd wordt, heeft impact op wat men nu en later kan delen en doorgeven. Het **samen bespreken van selectiecriteria** kan een **groter begrip** opleveren bij alle betrokken partijen. Wat zijn de betekenissen, waarden en emoties die ermee verbonden zijn? Hoe wegen die mee bij het bepalen van wat essentieel is en wat minder belangrijk is? En hoe proberen erfgoedorganisaties daar binnen hun mogelijkheden ethisch mee om te gaan?

Wat vragen om over na te denken:

- Waarom is selecteren nodig? Betekent selecteren daarbij vermeerderen of verminderen?
- Hoe draagt selecteren bij tot zorg voor het immaterieel erfgoed?
- Welke impact heeft het selecteren op de perceptie van immaterieel erfgoed?
- Op welke manier kan het spreken over selecteren bijdragen aan het levendig houden van immaterieel-erfgoedpraktijken? Wat is belangrijk om aan vast te houden? Wat kan misschien veranderen?

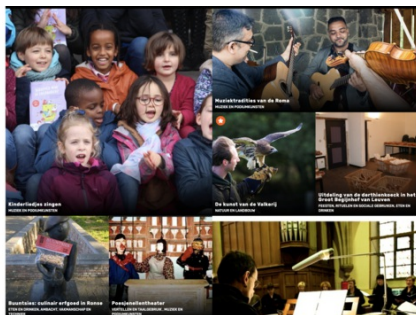
- Wie zit aan tafel om de selectiecriteria te formuleren? Hoe worden die criteria tegen elkaar afgewogen? Kan men komen tot gedeelde selectiecriteria? En wie beslist als men er samen niet uitkomt?

Meer lezen?

Wegwijs waarden van immaterieel erfgoed

Deze bundel maakt je wegwijs in een aantal principes en stappen om immaterieel-erfgoedpraktijken te waarderen. Zo helpt de Wegwijs je bij het voeren van gesprekken over selecteren.

Voorbeelden uit de praktijk

De Grote verzameling op immaterieelerfgoed.be

Op immaterieelerfgoed.be vind je een groeiend overzicht van groepen, gemeenschappen en individu's die (bepaalde uitingen, onderdelen of het geheel van) hun eigen rituelen, gewoontes, tradities en praktijken selecteerden als immaterieel erfgoed. De volgorde waarin deze verschijnen is elke dag anders. Wat men ziet, is dus niet het resultaat van voorkeuren of waardering. Het geheel van al die praktijken is de Grote Verzameling. Daartussen staan ook

de praktijken die opgenomen zijn in Inventaris Vlaanderen. Die kan men apart selecteren door links bovenaan het overzicht aan te vinken. Men kan ook selecteren op basis van thematische clusters. Selecteren betekent hier dus ook dat je clusters kan vinden door ze apart zichtbaar te maken.

[Neem hier een kijkje.](#)

[benoemen](#) - [registreren](#) - [selecteren](#)

Inventaris Vlaanderen van het Immaterieel Cultureel Erfgoed

Beoefenaars van immaterieel-erfgoedpraktijken kunnen ervoor kiezen om zich kandidaat te stellen voor de Inventaris Vlaanderen. Ze dragen daarmee niet alleen hun praktijk voor, maar dienen vooral een borgingsplan in. In dat plan overwegen en selecteren ze wat ze belangrijk en betekenisvol vinden om een toekomst te geven en hoe ze dat willen doen. De analyse van de sterke eigenschappen en waar er nog uitdagingen liggen, zorgen ervoor dat ze bewust acties kunnen selecteren om hun immaterieel-erfgoedpraktijk een toekomst te geven. Door opname op de Inventaris Vlaanderen bekrachtigt de Minister die praktijken en beoefenaars die hun aanvraag aangrepen om die reflectie te maken en zo te komen tot een omschrijving van een sterke selectie borgingsmaatregelen.

[Neem hier een kijkje.](#)

[benoemen](#) - [registreren](#) - [selecteren](#) - [waarderen](#)

© Vincent Herman

© Jeroen Broeckx

Wisselpresentaties in het Stadsmuseum Lier

[Stadsmuseum Lier](#) gaat samen met verenigingen, wijken en andere groepen of personen op zoek naar hun erfgoed. Het resultaat van het proces krijgt telkens een plek in het museum waardoor dat geregeld in verandering is. Verschillende wisselpresentaties bieden zo steeds een andere kijk op de stad. Naast een wisselplek over wat er leeft in wijken, is er ook een wisselplek voor verenigingen. Zo krijgen al die groepen en personen de kans om in dialoog met het museum hun selectie te tonen van objecten en verhalen die voor hen betekenisvol zijn. Onder meer [Toneellabo Arlecchino](#), [Koninklijke Judoclub Lier](#) en de [Lierse stadsharmonie LEO XIII](#) kregen al de kans om hun werking en activiteiten te tonen aan de museumbezoekers.

[Neem hier een kijkje.](#)

benoemen - documenteren - **selecteren** - presenteren

Kennisdossier borgen via erfgoedfuncties: inleidende teksten

[Waarom borgen?](#)

[Waarom dit kennisdossier: borgen via erfgoedfuncties?](#)

[Even stilstaan bij woorden: immaterieel erfgoed en borgen](#)

[Verantwoordelijkheidszin](#)

[Erfgoedfuncties](#)

Trefwoord:

Meer weten:

[Kennisdossier: borgen via erfgoedfuncties](#)

